

กิจกรรมบทบาทสมมติ กับการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนนายสิบตำรวจ

Role Play Activity in Teaching English for Police Trainee

นิธินันท์ ชารีชุม¹

Nittinan Chareechum

Received: April 10, 2020 Revised: May 07, 2020 Accepted: May 16, 2020

บทคัดย่อ

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องนำเสนอรูปแบบหรือวิธีการสอนที่น่าสนใจและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ก้าวหน้าสามารถนำไปใช้ได้ เกิดประโยชน์ได้ ในประเทศที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมักจะประสบกับปัญหาผู้เรียนไม่สนใจ เนื่องจากโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนมีน้อย ในสถานฝึกอบรมซึ่งนักเรียนนายสิบตำรวจต้องศึกษาอบรม ก่อนที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ที่พัทลุง รับใช้ประชาชน ก็ประสบปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกันกับสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งกิจกรรมที่นำมาใช้ใน ห้องเรียนที่ไม่น่าสนใจ ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษากิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) ในการนำมา ประยุกต์สู่การสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ โดยผู้เรียนได้ทำกิจกรรมสวมบทบาทของผู้อื่น สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในความคิดและพฤติกรรมที่ตนสวม บทบาทนั้น ดังนั้นบทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์การนำเสนอกิจกรรมบทบาทสมมติ กับการสอนภาษาอังกฤษสำหรับ นักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งพบว่านักเรียนมีความตั้งใจเรียน สนุกสนานกับการได้แสดงออก และได้ใช้เวลาร่วมกัน ทำกิจกรรม ฝึกฝนทั้งด้านการพูดและการแสดง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ รวมทั้งมีความสามารถ ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตจริง เป็นการสร้างความรู้สึกเชิงบวกในการเรียนภาษาอังกฤษอีกด้วย

คำสำคัญ: กิจกรรมบทบาทสมมติ, การสอนภาษาอังกฤษ, นักเรียนนายสิบตำรวจ

¹ พันตำรวจโทหญิง,

Abstract

In the teaching and learning of English, it is very important that teachers could present the styles or methods of teaching and learning of the learners, in order to improve the learners' English language skills that can be used as an effective benefit. In the country learning English as a foreign language, they often encounter problems with students who are not interested in due to the small chance of using English outside of the classroom. In a training facility that police trainee must study, before going to perform the duty of protection which is serving the people, the police trainee also encountered problems in the teaching and learning of English as well as various educational institutions. Because they lack the motivation to learning English including noticeable activities used in classrooms. Therefore, the author is interested in studying the role-play activities for applying to teach English in classrooms. Role-play activity is an effective activity that helps learners practice using English which the learners engage to play in other people's role-playing. It can help learners understand the thoughts and the behaviors that they assume in the personage. Therefore, this article aims to teach English to police trainees through role – playing activity and found that they have fun, focus on studying, and spend time together to practice speaking skills. This activity can help them to understand what they have learned including the ability to use language correctly in real life. Moreover a role – playing activities also can create a positive feeling in learning English.

Keywords: Role play activity, English teaching, Police trainee

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้า ความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม มีผลกระทบทั่วถึงกันอย่างรวดเร็ว คนในสังคมต้องติดต่อสื่อสาร เพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญ กลายเป็นภาษาสากล ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ และเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ด้วยเหตุที่ภาษาอังกฤษ เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ จนกระทั่งถึงการสมัคร เข้าทำงาน ในแวดวงอาชีพต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ภาษาอังกฤษเป็น คุณสมบัติข้อหนึ่งที่คนทำงานต้องมี และหลายหน่วยงานได้กำหนดให้ต้องสอบภาษาอังกฤษในการเข้าทำงานด้วย

นอกจากที่ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ในโลกยุคปัจจุบันนี้แล้ว ตำรวจก็เป็นอีกอาชีพหนึ่ง ที่จำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อช่วยเหลือ อำนาจความสะดวก และปกป้องคุ้มครองชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยว หรือพักอาศัยอยู่ใน ประเทศไทย เมื่อโลกยิ่งเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ กันนั้นจะมีจะมีแนวโน้มทวีความ รุนแรงและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สาเหตุหลักเนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารและคมนาคมขนส่ง เชื่อมโยงข้ามพรมแดนที่มีความสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่เปิดกว้างมากขึ้นโดยเฉพาะ กลุ่มประเทศอาเซียน

จากความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษดังกล่าวข้างต้น ทำให้กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาและการฝึกอบรมของตำรวจทั่วประเทศได้กำหนดให้มีการ เรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งศึกษาอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจ เพื่อให้ผู้เรียนมี ความสามารถในการสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้กล่าวคือ เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถ ฟัง พูด อ่านออกเสียง และเขียนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ สามารถสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ รวมถึง สามารถให้ความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำแก่ชาวต่างชาติ ตลอดจนสามารถใช้กิริยาจา วัชการแสดงออกอย่าง เหมาะสมภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ และดูแลความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับชาวต่างชาติขณะที่อยู่ในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและ ภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศชาติอีกด้วย

กิจกรรมบทบาทสมมติ

กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role play) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ บทบาทที่สมมติขึ้น จากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่ผู้เรียนต้องเผชิญเมื่อออกไป ปฏิบัติหน้าที่ มาไว้ในห้องเรียนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้น และแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึกร ารมณ์ และ ทศนคติที่มีต่อบทบาท

การสอนภาษาอังกฤษ เป็นรายวิชาภาษาอังกฤษ ของหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติ ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ในการรับแจ้งความ การสอบถามรูปพรรณสัณฐาน หรือการอำนวยความสะดวกการจราจร เป็นต้น

นักเรียนนายสิบตำรวจ หมายถึง บุคคลภายนอกที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการตำรวจ และ ฝึกอบรมอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมตำรวจ เป็นระยะเวลา 18 เดือน ก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ที่กระบวนการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ผู้สอนต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการสื่อสาร ซึ่งสามารถแยกทักษะการสื่อสารออกเป็น 4 ทักษะใหญ่ๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน การฟังและการอ่านนั้นเป็นทักษะการรับสาร (receptive skills) เพราะว่าผู้เรียนไม่ต้องส่งสารหรือพูด พวกเขาแค่ต้องรับสารมาและทำความเข้าใจกับมัน บางครั้งทักษะเหล่านี้ถือว่าเป็นทักษะติดตัว (passive skills) การพูดและการเขียนนั้น ผู้เรียนต้องใช้ทักษะเหล่านี้เพื่อมาสร้างคำพูดหรือภาษา ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะเชิงรุก (active skills)

การฟัง (Listening) การฟัง เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่จะทำให้ผู้ฟังและผู้พูดเข้าใจกัน ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะแรกๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ ทักษะการฟัง หมายถึงความสามารถในการจับประเด็นใจความหลักจากสิ่งที่ฟังได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ผู้เรียนต้องเข้าใจสาระสำคัญจากคำพูด และสามารถตอบสนองระหว่างผู้พูด หรือบริบทของการพูดได้ ทักษะการฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ เพราะผู้พูดจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูดได้ตอบ อ่าน หรือเขียนได้ ดังนั้นในการเรียนการสอน นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนทักษะการฟัง อย่างเพียงพอ และจริงจัง ผู้สอนควรสอนทักษะการฟังให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และเน้นการฟังอย่างหลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาส ฟังเสียงของเจ้าของภาษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ครูผู้สอนต้องอธิบายเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการฟังให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการฟังอย่างตั้งใจและประสบความสำเร็จในการฟัง ในการสอนทักษะการฟังนี้ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมาก ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้สอนอาจฝึกการฟังโดยให้ผู้เรียนฟังคำ วลี ประโยค หรือบทสนทนาต่าง ๆ สั้น ๆ ในห้องปฏิบัติการทางภาษา (Language Laboratory) หรือเรื่องราวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฟังเพลงภาษาอังกฤษ การสอนทักษะการฟัง เป็นการพัฒนาความสามารถการฟัง ที่ต้องอาศัยระยะเวลาการฝึกฝนที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นทักษะที่จะเกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติ หน้าที่ ๆ สำคัญอันหนึ่งของครูผู้สอนภาษาคือ การนำเอาวิธีการหรือเทคนิคที่จะฝึกการฟัง มาสอนผู้เรียนเพื่อให้นักเรียนได้เกิดประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด

การพูด (speaking) ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญในการการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด การพูดเป็นองค์ประกอบสำคัญมากในการเรียนภาษา เนื่องจากการพูดทำให้ทราบว่าผู้พูดใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ หรือไม่ การสอนทักษะการพูดในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะการพูดเพื่อ การสื่อสารได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องสถานการณ์จริง ในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจวัตถุประสงค์ของตนเองที่จะพูด และผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่างๆ ซึ่งคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ทักษะการพูดไม่ได้ยึดความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นกระบวนการสอนมากกว่ารูปแบบของการสอน สอนจากสิ่งที่ยังง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ จัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และให้กำลังใจโดยการชมเชย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

การอ่าน (Reading) การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การแสวงหาความรู้ทั้งปวง ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการเรียนภาษา ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะการอ่านได้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ บทความ หนังสือ นิตยสาร ป้ายต่าง ๆ และจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น การอ่านยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาคำศัพท์ การสะกด และไวยากรณ์ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างโครงสร้างภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งสมองของผู้อ่านจะค้นคืนและสร้างประโยคที่คล้าย ๆ กันออกมาใช้ได้ ครูผู้สอนต้องหากวิธีการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการอ่าน การสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดกิจกรรม เช่น การคาดคะเนเรื่องที่อ่าน การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทโดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือรูปภาพ หรือกิจกรรมอาจโยงไปสู่ทักษะอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การอ่านไม่เพียงแต่เป็นการสื่อความหมายตามตัวอักษรที่ปรากฏเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน หากผู้อ่านมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมในเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้การแปลความหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากเรื่องที่อ่านผู้อ่านไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้อ่านยังต้องพยายามในการหาความหมายจากสิ่งที่อ่านมากขึ้น อาจใช้วิธีการเดาจากบริบท หรือสิ่งชี้แนะที่ปรากฏในข้อความ ซึ่งถ้าผู้อ่านรู้จักนำกลวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการอ่านได้อย่างถูกวิธี ผู้อ่านก็จะเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น และทำให้บรรลุจุดประสงค์ในการอ่าน

การเขียน (Writing) ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญอีกทักษะหนึ่ง เพราะการเขียนจะช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้กับผู้อื่นได้ ช่วยจดบันทึกสิ่งต่างๆ ที่เรียนมาหรือทราบมา และยังสามารถถ่ายทอดความรู้ของงานให้ผู้อื่นทราบด้วย ในส่วนของผู้เรียน การเขียนทำให้ผู้เรียนได้เห็นหลักฐานของความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ทักษะนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ โครงสร้างและส่วนเติมเต็มมากยิ่งขึ้น กล่าวสรุปได้ว่าการเขียนเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดของผู้เขียนออกมา โดยใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรซึ่งผู้เขียนจะต้องเรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามโครงสร้างและไวยากรณ์ของการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ

สรุปจากการนำเสนอมาทั้งหมดข้างต้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีหลายแนวคิดและกลวิธีที่จะช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอนและพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนวางแผนการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน การเลือกสื่อการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน ซึ่งในบรรดารูปแบบ วิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีหลากหลายมากมาย ในที่นี้ผู้เขียนจะขอกล่าวเฉพาะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นรูปแบบการสอนแบบหนึ่งเป็นศาสตร์การสอนได้ศาสตร์หนึ่ง เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ องค์ประกอบ และขั้นตอนของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระบบที่ชัดเจน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความหมายของกิจกรรมบทบาทสมมติ

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจได้ด้วยตนเอง โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เป็นอีกวิธีสอนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ให้ผู้เรียนได้แสดงออก ทั้งทางด้านความคิดและท่าทางการแสดง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้เกิดความสุขสนุกสนานและเพลิดเพลิน มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของบทบาทสมมติไว้ ได้แก่

สุวิทย์ มูลคำ (2545, หน้า 53) กล่าวถึงความหมายของบทบาทสมมติไว้ว่า เป็นการสร้างหัวข้อเรื่องหรือสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริงแล้วแสดงตามบทบาทนั้น ตามความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ที่ผู้แสดงคิดว่าควรจะเป็น ภายหลังการแสดงจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ทิศนา ขัมมณี (2550, หน้า 358) กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการ

แสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบว่าเป็นข้อมูลในการอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ในส่วนของนักวิชาการ และนักการศึกษาตะวันตกก็ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติ ซึ่งจะได้ยกตัวอย่างมาบางท่าน ดังนี้

เทเลอร์ และ วอลฟอร์ด (Tyler & Walford, 1974, p. 12) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่า บทบาทสมมติเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียน หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งทั้งได้ฝึกฝนทักษะการคิดการวิเคราะห์ การอธิบาย การแสดง การแก้ปัญหา การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยครูเป็นผู้จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้น

ลีฟิงสโตน (Livingstone, 1983, pp. 5-6) ได้อธิบายความหมายของกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ว่า กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกภาษา ได้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมและบทบาทที่แท้จริง ฝึกให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงบทที่ได้รับ มุ่งฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะความรู้ที่ได้เรียนและนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

เมนส์ (Ments, 1999, p. 16) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่า บทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้เรียนจัดแสดงขึ้น เพื่อมุ่งสำรวจปัญหาด้านสังคมที่เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความคิดและพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เหมาะสม เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์นั้น ๆ

จากความหมายของบทบาทสมมติที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นมา ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ตามวัตถุประสงค์ ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทสมมติขึ้น โดยผู้เรียนแสดงได้แสดงออกทางด้านความรู้ ความคิด บทบาท ความรู้สึก เจตคติที่มีต่อบทบาทนั้นเป็นการนำประสบการณ์การเรียนรู้ มาใช้ในการฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ซึ่งเป็นการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน

จุดมุ่งหมายของการสอนโดยการแสดงบทบาท

อินทรา บุญยาทร (2542, หน้า 98-99) อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการสอน ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น 2) เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกการใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ 3) เพื่อให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด 4) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะแสดงออก

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 160) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแสดงบทบาทสมมติไว้ว่า 1) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในพฤติกรรม และความรู้สึกของผู้อื่น 2) เพื่อให้ผู้เรียน ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม 3) เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฝึกการใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ 4) เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสแสดงออก ได้เรียนด้วยความเพลิดเพลิน 5) เพื่อให้การเรียนการสอน มีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง

ลักษณะสำคัญของการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ

บทบาทสมมติที่ผู้เรียนแสดงออกแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติแบบละคร เป็นการแสดงบทบาท ตามเรื่องราวที่มีอยู่แล้ว ผู้แสดงจะได้ทราบเรื่องราวทั้งหมด แต่จะไม่ได้รับบทที่กำหนดให้แสดงตามอย่างละเอียด ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามความคิดของตน และดำเนินเรื่องไปตามท้องเรื่องที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งมีลักษณะเหมือนละคร

2. การแสดงบทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา เป็นการแสดงบทบาทสมมติที่ผู้เรียนได้รับทราบสถานการณ์หรือเรื่องราวแต่เพียงเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น ซึ่งมักเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือมีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงบทบาทจะใช้ความคิดของตนในการแสดงออกและแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเสรี

ขั้นตอนวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติเรื่อง

Krish (2001, p.3) ได้แบ่งขั้นตอนของกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation Stage) ในขั้นนี้ ผู้สอนเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการเรียนและเตรียมความพร้อมด้านภาษาแก่นักเรียน ขั้นตอนนี้ยังรวมถึงการคัดเลือกบทบาทของผู้แสดงในกลุ่มและการฝึกซ้อมก่อนแสดงจริง

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสดง (Presentation Stage) นักเรียนกลุ่มผู้แสดงจะนำเสนอหน้าชั้นเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ในขณะที่กลุ่มผู้ชมจะต้องจดบันทึกการแสดงเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็งของการแสดงและการใช้ภาษาโดยไม่ทำให้กลุ่มผู้แสดง รู้สึกกลัวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการแสดง (Post Presentation Stage) นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการแสดงแต่ละกลุ่มตามที่ได้จดบันทึกไว้ และให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพื่อที่ผู้สอนจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนต่อไป

บทสรุป

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น โดยวิธีแสดงจะเป็นการสมมติบทบาทและสถานการณ์ในการแสดงขึ้นมา เพื่อผู้เรียนสามารถแสดงออกผ่านการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เช่น การแจ้งความ การสอบปากคำ, การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ, การปฏิบัติในกรณีพบเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น จากผลการปฏิบัติที่ได้้นำการแสดงบทบาทสมมติมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้กับนักเรียนนายสิบตำรวจ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษดีขึ้น โดยผู้เรียนได้ใช้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง มีความกระตือรือร้น และสนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำ รวมทั้งยังได้ฝึกการทำงานร่วมกัน มีความกล้าคิด กล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ลดการติ่งเครียด ซึ่งทำให้สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองออกมาจากหลายๆสถานการณ์ และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีขึ้น ผลที่ตามมาคือเกิดความมั่นใจในการพูด และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า การใช้บทบาทสมมติไม่ใช่ช่วยพัฒนาทักษะการพูด การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพียงแค่นั้นชั้นเรียนเท่านั้น แต่ผู้เรียนยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการทำงานในอนาคตอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรรณิการ์ กาญจันดา. (2545). การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). ภาษาอังกฤษในหน้าที่ตำรวจ หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- ทศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้ เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษ ที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริน ร่วมคำ. (2554). การพัฒนาความสามารถทางการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้บทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิงอร แสันทวีสุข. (2560). รายงานการวิจัย เรื่อง พัฒนากิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2/1 สาขา การโรงแรมและการท่องเที่ยวโดยใช้บทบาทสมมติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Krish, P. (2001). A Role Play Activity with Distance Learners in an English Language Classroom. The Internet TESL Journal.